

LIETUVOS ŪKININKŲ SĄJUNGA

LR finansų ministerijai

2021-10-27 Nr. 21-10/604

I 2021-10-12 Nr. (14.12Mr-01)-6K-2106023

Kopija:

LR Seimo Kaimo reikalų komitetui

LR žemės ūkio ministerijai

DĖL AKCIZŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos ūkininkų sąjunga (toliau – LŪS) susipažino su Finansų ministerijos pateiktu išvadoms gauti Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. IX-569 1, 2, 3, 27, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 53, 54, 55, 58¹, 59 straipsnių, II skyriaus penktojo skirsnio pakeitimo, 40 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir Įstatymo papildymo 4 priedu įstatymo projektu (toliau – Įstatymo projektas).

Vertindami projektą, derinimo rašte atkreipėme dėmesį, jog Įstatymo projektas parengtas, siekiant įgyvendinti nuostatas, *“susijusias su žaliosios mokesčių pertvarkos iniciatyvomis bei su teisingesne ir augti palankia mokesčių sistema, taip pat tarptautiniu mastu keliamus su klimato kaita susijusius tikslus”*.

Jau ir dabar kiekviena Lietuvos verslo šaka susiduria vis su didesne mokestine našta per tokius tarsi nieko nereiškančius dalykus (MMA, VDU, VSD įmokų dydžių pokyčiu) ir sparčiai brangstančiomis prekėmis bei paslaugomis, o žemės ūkiui papildomai keliami ir itin aukšti reikalavimai dėl klimato kaitos, tačiau tuo pačiu tikintis, jog užauginsime pakankamai sveikos produkcijos už vartotojams prieinamą kainą. Norime dar kartą atkreipti dėmesį, jog žemės ūkio gamybos veikloje naudojamo kuro akcizo mokesčio sumažinimas taikomas beveik visose Europos bei pasaulio šalyse, nepaisant to, kad tai prieštarauja tvarumo tikslams. Tačiau apsirūpinimas saugiu, sveiku ir savo šalyje pagamintu maistu turi būti šalies nacionalinis prioritetas, pasimokant iš COVID-19 sukeltos pandemijos, kuri vis dar nesitraukia ir toliau verčia abejoti saugia ateitimi.

Susipažinę su esamu projektu teikiame tokius pastebėjimus:

1) 100 000 l gazolio norma nuo 2024 m. sausio 1 d. (Įstatymo projekto 7 str. 3 d.) mūsų skaičiavimais palies stambesnius ūkius ir tikrai kelia abejonių, ar reikia numatyti maksimalias gazolio ribas. Lietuvai reikalingi įvairaus dydžio ūkiai, nes dauguma jų jau yra susiformavę. Kaip jau esame pastebėję, bet kokie didesniems ūkiams pritaikomi apribojimai galiausiai jų savininkus verčia skaidyti ūkius, ko pasekoje nepasiekiamas laukiamas rezultatas. Taip pat išvelgiame akivaizdžią riziką su gyvulininkystės ūkiais, kurie, jeigu neišgalės laikyti gyvulių ir jų atsisakys, bus priversti palaipsniui keisti ūkio specializacijos kryptį. Deklaruodami tik pievas ir ganyklas, be gyvulių, gaus pačią mažiausią kuro normą. Be to, atsižvelgiant į Lietuvos prisiimtus įsipareigojimus dėl daugiamečių pievų išlaikymo, nebus taip paprasta keisti ūkio specializaciją, įvertinant ir siūlomus vien jau privalomus BŽŪP nacionalinio strateginio plano elementus, tokius kaip GAAB reikalavimus ir Valdymo reikalavimus.

2) **nesutinkame** su 50 000 l gazolio norma nuo 2025 m. sausio 1 d. (Įstatymo projekto 7 str. 5 d.). Mūsų nuomone, toks drastiškas ribojimas po metų yra be jokio pagrindo ir paliestų daugybę šalies vidutinių ūkių. Vyriausybė akcentuoja perspektyvaus vidutinio ūkio modernizavimo svarbą, esančių įsipareigojimų dėl atskirties kaime mažinimą, tačiau, mūsų nuomone, šis Finansų ministerijos pasiūlymas tik dar labiau sumenkins Lietuvos ūkininkų konkurenciją su kitų šalių ES ūkininkais. Žemės ūkis yra inertiškas ir pokyčiai jame vyksta lėtai, todėl bet kokie drastiški pertvarkymai stumia šalies vidutinius ūkius į rinkos užribį.

3) **nesutinkame** su gazoliams, skirtiems šildymui (naudojamiems ir grūdų džiovinimui), siūlymui taip drastiškai didinti akcizo dydį nuo 21,14 Eur už 1000 l, galiojantį dabar iki 140 Eur už 1000 L nuo 2023 m. sausio 1 d. (Įstatymo projekto 7 str. 1 d.), o nuo 2024 m. sausio 1 d. dar kelti iki 372 Eur už 1000 l (Įstatymo projekto 7 str. 2 d.). Tai reiškia, jog už gerų metų akcizas padidėtų 6,6 karto, o už 2 metų 17,6 karto!

Vyriausybės programos planas iki 2024 metų panaikinti visas mokesčių lengvatas naudojamam iškastiniam kurui, visiškai atsisakyti anglies bei naftos produktų vartojimo šilumos sektoriuje, mūsų nuomone, neturi jokio pagrindo. Esamu metu padarytos didelės investicijoms ūkiuose, kurie pasistatę grūdų džiovyklas, tuo pačiu ir pasiėmę paskolas iš bankų. Ūkininkai negali taip staiga pereiti prie ekonomiškese šildymo/kūrenimo būdo, nes yra įsipareigojimai, kuriuos turi vykdyti ir naudotis pastatytomis džiovyklomis, norėdami išvengti sankcijų, kurias dar papildomai prie banko paskolų turi ir Nacionalinei mokėjimo agentūrai prie ŽŪM. Bendrai Lietuvoje pastatytų įmonių elevatorių paslaugų visiems neužtektų, o ir to pasekoje išeitų, jog ūkiuose padarytos investicijos į įrangą, kuriai naudojamas šildymui skirtas gazolis, nebektų prasmės. Mūsų šalis nėra

tokia turtinga, kad nespėjus įgyvendinti vieno įsipareigojimų, greitai pultų vykdyti kitus, reikalaujančius naujų ir didelių investicijų. Taip drastiškai didinant akcizo mokesčius mes dar labiau tapsime nekonkurencingesni su kitų šalių ūkininkais, o lietuviškos produkcija kainos dar labiau išaugs Lietuvos vartotojui.

4) įvedama tarifo kintamoji dalis – **CO₂ dedamoji nuo 2025 m. sausio 1 d.** (Įstatymo projekto 7 str. 4 d.) ir taip palaipsniui nuo 26,2 Eur /1000 l pasieks 157,2 Eur/1000 l 2030 m. sausio 1 d. Tai yra tikrai jau papildomos lėšos visiems, kurias iš anksto sektoriai turi planuoti dėl Lietuvos prisiimtų ES įsipareigojimų vykdymo.

Pirmininkas

Raimundas Juknevičius

Eglė Mačytė, tel. 8687 83457